

نویسندها: وحید یوسفی نژاد<sup>۱</sup>، ابراهیم قادری<sup>۲</sup>استاد راهنمای: دکتر احمد قاضیزاده<sup>۳</sup>

## بررسی نگرش دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان نسبت به پژوهش و عوامل مؤثر بر آن در سال ۱۳۷۹

### چکیده:

اهمیت پژوهش و تحقیق در توسعه کشورها و دستیابی آنان به استقلال و رشد در تمامی زمینه‌ها امری انکار ناپذیر است و البته تمام کشورهای پیشرفت‌هه توسعه خود را مدیون پژوهش و پژوهشگران خود می‌دانند. به همین دلیل این کشورها در تخصیص منابع مالی و انسانی برای انجام امور پژوهشی از هیچ تلاشی فروگذاری نمی‌کنند. با توجه به اینکه برنامه‌بازی در امر پژوهش برای دانشجویان و جلب مشارکت بیشتر آنها بدون شناخت نگرشهای نیازها، علایق و توقعات آنها و همچنین شناخت عوامل مؤثر بر مشارکت در پژوهشها غیر ممکن است.

مقاله از نوع مطبوعی، توصیفی- تحلیلی است. جمجم نمونه ۳۹۱ نفر و روش نمونه گیری طبقه‌بندی منظم بود. ابزار اندازه‌گیری پرسشنامه کمی نبود که در اختیار دانشجویان قرار گرفت. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، در بخش توصیفی، از جداول و نمودارها و جهت تحلیل، اطلاعات به نرم‌افزار آماری SPSS Win وارد و از طریق آزمون  $X^2$  محاسبه گردید.

بر اساس یافته‌های این طرح ۸۶٪ از جامعه آماری نسبت به پژوهش نگرش مثبت داشتند، ۳۰٪ از جامعه آماری در انجام فعالیتهای تحقیقاتی مشارکت داشتند. بین نگرش نسبت به پژوهش و شرکت در طرح‌های تحقیقاتی، جنس، گروههای سنی، عضویت در کمیته تحقیقات دانشجویی، گذراندن کارگاه روش تحقیق، خود ارزیابی علمی رابطه معنی داری وجود داشت. ۱۰٪ از جامعه آماری در کمیته تحقیقات دانشجویی عضویت داشتند. بین شرکت در طرح‌های تحقیقاتی و گذراندن کارگاه روش تحقیق ( $P=0.009$ ) و توانایی استفاده از مدل‌لین ( $P=0.001$ ) و توانایی استفاده از منابع خارجی ( $P=0.002$ ) و توانایی به زبان انگلیسی ( $P=0.004$ ) رابطه معنی دار وجود داشت. بین نگرش نسبت به پژوهش و اعتقاد به اینکه انسانید بهترین وسیله جهت تشویق برای دانشجویان جهت انجام تحقیق هستند، رابطه معنی دار وجود داشت ( $P=0.001$ ). بین نگرش نسبت به پژوهش و اعتقاد به این که صرف زمان در فعالیتهای تحقیقاتی موجب رکود علمی دانشجو نمی‌شود رابطه معنی داری وجود داشت ( $P=0.00$ ). بین نگرش نسبت به پژوهش و اعتقاد به نیاز به تبلیغات بیشتر در جهت علاقمند کردن دانشجویان به پژوهش رابطه معنی داری وجود داشت ( $P=0.00$ ). بیشترین عامل مؤثر مطرح شده برای شرکت در فعالیتهای تحقیقاتی توسط جامعه آماری داشتن علاقه و انگیزه شخصی بود.

در کل باید ذکر کرد با تلاش در جهت ارتقای توانایی‌های لازم برای شرکت در طرح‌های تحقیقاتی از طرف مسوولین دانشگاه و کمیته تحقیقات دانشجویی و همچنین فراهم کردن امکانات مورد نیاز و از سوی دیگر با حضور موثرتر انسانید در بخش پژوهش به عنوان عوامل مشوق دانشجویان و تقویت کمیته تحقیقات دانشجویی با توجه به نقش مثبت بدست آمده برای این کمیته در تحقیق خاضر، می‌توان گام موثری را در به فعلیت رساندن نگرش مثبت موجود در میان دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان نسبت به پژوهش، برداشت.

**لغات کلیدی:** پژوهش، دانشجویان، نگرش

### مقدمه:

کشورها در تخصیص منابع مالی و انسانی برای انجام امور پژوهشی از هیچ تلاشی فروگذاری نمی‌کنند.

با توجه به مطالب گفته شده لازم به ذکر نیست که مسئله پژوهش در دانشگاه‌ها که محل ارایه و تولید علم هستند از چه اهمیتی برخوردار است تا جایی که دانشگاه بدون پژوهش مفهوم و جایگاه ندارد. دانشگاه علوم پزشکی

اهمیت پژوهش و تحقیق در توسعه کشورها و دستیابی آنان به استقلال و رشد در تمامی زمینه‌ها امری انکار ناپذیر است و البته تمام کشورهای پیشرفت‌هه توسعه خود را مدیون پژوهش و پژوهشگران خود می‌دانند. به همین دلیل این کشورها در تخصیص منابع مالی و انسانی برای انجام امور پژوهشی بیشتر آنها بدون شناخت نگرشهای پیشبرد اهداف توسعه ملی خود پی برده‌اند، به همین دلیل این

<sup>۱</sup> دانشجوی سال ششم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کردستان

<sup>۲</sup> دانشجوی ابتدئ دانشگاه علوم پزشکی کردستان

<sup>۳</sup> دکتری آمار و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی کردستان

گرفت، لازم به ذکر است که در بخش سنجش نگرش مطالعه از مقیاس لیکرت استفاده شده است.

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، در بخش توصیفی، از جداول و نمودارها و جهت تحلیل، اطلاعات به نرم‌افزار آماری SPSS Win وارد و از طریق آزمون  $X^2$  محاسبه گردید.

#### نتایج :

۱۸۶٪ از جامعه آماری نسبت به پژوهش نگرش مثبت داشتند و تنها ۰۰۸٪ دارای نگرش منفی به پژوهش بودند. ۷۷٪ از ایشان علاقمند به انجام فعالیتهای تحقیقاتی بودند (جدول شماره ۱). بین نگرش نسبت به پژوهش و علاقمندی به پژوهش رابطه معنی دار وجود داشت ( $P=0.000$ ).

۳۰٪ از جامعه آماری در زمینه طرح‌های تحقیقاتی مشارکت داشته‌اند که از این درصد بیشترین نوع فعالیت مربوط به پرسشگری با ۳۹٪ بود و ۱۳٪ نیز به صورت مجری فعالیت نموده‌اند. بین نگرش نسبت به پژوهش و شرکت در طرح‌های تحقیقاتی در جامعه آماری رابطه معنی داری یافت نشد (جدول شماره ۲).

۱۰٪ از جامعه آماری در کمیته تحقیقات دانشجویی عضویت داشتند و ۷۷٪ از جامعه آماری وجود کمیته تحقیقات دانشجویی را مفید دانسته‌اند (جدول شماره ۳). ۳۴٪ از جامعه آماری توانایی باز خوانی اطلاعات از مدل‌لین را داشته‌اند و تنها ۸٪ از جامعه آماری کارگاه روش تحقیق را گذرانده بودند و از نظر آشنایی به زبان انگلیسی ۴۳٪ از جامعه آماری میزان آشنایی خود را به زبان انگلیسی کم و ۵۲٪ آن را در حد ترجمه متون و تنها ۴٪ میزان آشنایی خود را به زبان انگلیسی را در حد بسیار خوب ذکر کرده بودند. یافته‌های مطالعه نشان میدهد که بین نگرش نسبت به پژوهش و عضویت در کمیته تحقیقات دانشجویی، شرکت در طرح‌های تحقیقاتی، گذراندن کارگاه روش تحقیق، خود ارزیابی علمی و فاکتورهای دیسگر همچون جنس و گروههای سنی رابطه معنی داری وجود نداشت.

کردستان که اکنون حدود اولین دهه از تأسیس خود را پشت سر می‌گذارد نیز از این قضیه مستثنی نیست، هر چند که انجام فعالیتهای پژوهشی در این دانشگاه از سال ۱۳۷۴ به طور جدی دنبال شده است ولی برنامه‌ریزی‌های بهتر و وسیعتری در جهت نیل به سمت انجام تحقیقات وسیعتر و مشارکت تمامی اساتید و بویژه دانشجویان لازم می‌نماید زیرا خوبیخانه قشر جوان دانشگاهی در تمام دانشگاهها به اهمیت مساله پژوهش بی برداشتم و علاقمندانه در طرح‌های پژوهشی مختلف شرکت می‌نمایند و همین حضور آنها انتظارات زیادی را برای مسؤولان و مدیران سیستم پژوهشی دانشگاه ایجاد کرده است، بنابراین برنامه‌ریزی‌های منسجم، کارآمد و درازمدت برای مشارکت بیشتر قشر جوان اهمیت ویژه‌ای دارد و باید در برنامه ریزی معاوته‌های پژوهشی مدد نظر قرار گیرد.

با توجه به اینکه برنامه‌ریزی در امر پژوهش برای دانشجویان و جلب مشارکت بیشتر آنها بدون شناخت نگرشها، نیازها، علایق و توقعات آنها و همچنین شناخت عوامل مؤثر بر مشارکت در پژوهشها غیر ممکن است، لزوم انجام پژوهش در این زمینه برای شناخت نگرشها دانشجویان نسبت به پژوهش و ابعاد مختلف آن امری ضروری بنظر می‌رسد.

#### روش مطالعه:

مطالعه از نوع مقطعی، توصیفی- تحلیلی است. جامعه آماری کل دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان در سال ۱۳۷۹ که در هنگام انجام تحقیق در دانشگاه مشغول به تحصیل بوده‌اند، روش نمونه گیری طبقه‌بندی شده منظم و حجم نمونه ۳۹۱ نفر بوده است. ابزار اندازه‌گیری پرسشنامه کنکوی بود که در اختیار دانشجویان قرار گرفت.

در ابتدای امر جهت یکنواخت کردن پرسشنامه‌ها و تصحیح اشکالات احتمالی در پرسشنامه تهیه شده، پرسشنامه‌ای در اختیار ۲۰ نفر از دانشجویان قرار گرفت تا مورد بیش آزمون قرار گیرد و سپس پرسشنامه‌های اصلی توسط پرسشگران در اختیار دانشجویان قرار گرفت و پس از تکمیل اطلاعات حاصله استخراج و مورد تجزیه و تحلیل قرار



جدول شماره ۱: توزیع فراوانی علاقمندی انجام فعالیتهای تحقیقاتی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان در سال ۱۳۷۹

درصد	فراوانی	به انجام فعالیتهای تحقیقاتی علاوه‌ای ندارم
۴۰/۶	۱۵۸	کاملاً مخالفم
۳۷/۵	۱۴۶	مخالفم
۹/۶	۳۷	نظری ندارم
۱۰/۹	۴۲	موافقم
۱/۹	۷	کاملاً موافقم
۱۰۰	۳۹۰	جمع

نمی‌دهند . همچنین ۷۶/۲٪ از جامعه آماری معتقد بودند که مسؤولین دانشگاه امکانات انجام فعالیتهای تحقیقاتی را فراهم نکرده اند .  
 طبق نتایج طرح در امتیاز دهی که توسط جامعه آماری در زمینه عوامل موثر در شرکت دانشجویان در فعالیتهای تحقیقاتی انجام شده بود سه عامل زیر به ترتیب اولویت انتخاب شده بودند :  
 ۱- داشتن علاوه و انگیزه شخصی .  
 ۲- در دسترس بودن منابع مطالعاتی .  
 ۳- اختصاص بودجه و دریافت هزینه .  
 ۵۲/۶٪ از جامعه آماری بهترین محل را برای پژوهش ، سطح جامعه ذکر کرده اند .

جدول شماره ۲: توزیع فراوانی نوع نگرش دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان نسبت به پژوهش در سال ۱۳۷۹

درصد	فراوانی	نگرش
۸۶/۷	۳۳۹	مثبت
۰/۸	۳	منفی
۱۲/۵	۴۹	بی‌تفاوت
۱۰۰	۳۹۱	جمع

در گروهی که در فعالیتهای تحقیقاتی مشارکت داشته‌اند، بین شرکت در طرح‌های تحقیقاتی و گذراندن کارگاه روش تحقیق (  $P=0.009$  ) و توانایی استفاده از مدل‌لین (  $P=0.001$  ) و توانایی استفاده از منابع خارجی (  $P=0.002$  ) و اشتغالی به زبان انگلیسی (  $P=0.004$  ) رابطه معنی دار وجود داشت .  
 ۷۷/۴٪ از جامعه آماری اساتید را بهترین وسیله جهت تشویق دانشجو برای انجام فعالیتهای تحقیقاتی ذکر کرده اند و بین نگرش نسبت به پژوهش و اعتقاد به اینکه اساتید بهترین وسیله جهت تشویق دانشجویان جهت انجام تحقیق هستند، رابطه معنی دار وجود داشت (  $P=0.001$  ).  
 ۵۳٪ از جامعه آماری حجم زیاد مطالب درسی را به عنوان عامل بازدارنده در انجام فعالیتهای تحقیقاتی ذکر کرده اند، اما ۶۸/۹٪ از ایشان معتقد بوده اند که صرف زمان برای فعالیتهای تحقیقاتی موجب رکود علمی نمی‌شود که بین نگرش نسبت به پژوهش و اعتقاد به این که صرف زمان در فعالیتهای تحقیقاتی موجب رکود علمی دانشجو نمی‌شود رابطه معنی داری وجود داشت (  $P=0.000$  ).  
 جامعه آماری انجام تبلیغات در زمینه تحقیقات دانشجویی را لازم دانسته اند ، همچنین بین نگرش نسبت به پژوهش و اعتقاد به نیاز به تبلیغات بیشتر در جهت علاقمند کردن دانشجویان به پژوهش رابطه معنی داری وجود داشت (  $P=0.000$  ).

۶۵٪ از جامعه آماری معتقد بوده اند که مسؤولین دانشگاه به آموزش روش تحقیق به دانشجویان اهمیت

برای انجام فعالیتهای تحقیقاتی یکسری از توانایی‌ها از قبیل گذراندن کارگاه روش تحقیق، توانایی استفاده از مدل‌لین، توانایی استفاده از منابع خارجی و آشنایی به زبان انگلیسی مورد نیاز می‌باشد که با توجه به نتایج بدست آمده بین شرکت در طرح‌های تحقیقاتی و این توانایی‌ها و همچنین بین عضویت در کمیته تحقیقات دانشجویی و این توانایی‌ها رابطه معنی دار وجود داشت و از سوی دیگر بین شرکت در طرح‌های تحقیقاتی و عضویت در کمیته تحقیقات دانشجویی نیز رابطه معنی دار وجود داشت که این امر نشانگر نقش مفید کمیته تحقیقات دانشجویی در این مورد است. یافته‌های مطالعه نشان میدهد که بین نگرش نسبت به پژوهش و عضویت در کمیته تحقیقات دانشجویی، شرکت در طرح‌های تحقیقاتی، گذراندن کارگاه روش تحقیق، خود ارزیابی علمی و فاکتورهای دیگر همچون جنس و گروههای سی‌پی‌سی میان توانایی داری وجود نداشت، که در اکثر موارد با نتایج طرح انجام شده در دانشگاه علوم پزشکی سمنان توسط علیزاده همخوانی داشت.

بکی از یافته‌های معنی دار دیگر وجود نقش استاید بعنوان بهترین وسیله برای تشویق دانشجویان جهت انجام تحقیق بود که این یافته بیش از پیش اهمیت نقش استاید را در گسترش امر تحقیق خصوصاً در میان دانشجویان ثابت می‌نماید و با نتیجه حاصل در طرح انجام شده در دانشگاه علوم پزشکی سمنان توسط علیزاده نیز همخوانی دارد و نقش استاید به عنوان عامل کلیدی در ایجاد انگیزه و همچنین عاملی مشوق و تبلیغی جهت انجام تحقیق توسط دانشجویان، مطرح می‌شود.

بکی از عوامل موثر دیگر بر نگرش نسبت به پژوهش و در حقیقت به فعلیت درآوردن آن مساله زمان بری فعالیتهای تحقیقاتی و به تبع آن احتمال ایجاد مشکلات درسی است که با توجه به نتایج طرح در حالیکه ۵۳٪ از جامعه آماری حجم زیاد مطالب درسی را به عنوان عامل بازدارنده در انجام فعالیتهای تحقیقاتی ذکر کرده‌اند، اما ۶۸٪ از ایشان معتقد بوده‌اند که صرف زمان برای فعالیتهای تحقیقاتی موجب رکود علمی نمی‌شود که بین نگرش نسبت به پژوهش و اعتقاد به این که صرف زمان در فعالیتهای تحقیقاتی موجب رکود علمی دانشجو نمی‌شود رابطه معنی داری وجود داشت ( $P = 0.000$ )، که این نتایج با نتایج

جدول شماره ۳: توزیع فراوانی مفید دانشنی کمیته تحقیقات دانشجویی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان در سال ۱۳۷۹

وجود مرکز پژوهش‌های علمی دانشجویی مفید نیست	فرافوایی	درصد
کاملاً مخالفم	۱۴۸	۲۸/۵
مخالفم	۱۵۴	۴۰/۱
نظری ندارم	۴۹	۱۲/۸
موافقم	۲۱	۵/۵
کاملاً موافقم	۱۲	۲/۱
جمع	۳۸۴	۱۰۰

در زمینه علاقمندی به مشارکت در انواع طرح‌های تحقیقاتی، این علاقمندی در جامعه آماری به مشارکت در طرح‌ها به ترتیب زیر بوده است: تحقیقات بیمارستانی، آزمایشگاهی، کتابخانه‌ای، سیستم بهداشتی، RCT، فرهنگی و دینی، همچنین بر طبق نتایج این مطالعه جامعه آماری مشکل‌ترین بخش تحقیق را به ترتیب: انتخاب عنوان، بررسی متون و آنالیز ذکر کرده‌اند.

#### بحث:

درصد بالای ۸۶/۷٪ نگرش مثبت نسبت به پژوهش در جامعه آماری نشانگر وجود زمینه‌های ذهنی مناسب در قشر جوان دانشگاهی نسبت به مقوله پژوهش است. بر طبق نتایج طرح بین نگرش نسبت به پژوهش و شرکت در طرح‌های تحقیقاتی در جامعه آماری رابطه معنی داری یافت نشد، که این موضوع نشان می‌دهد در بین داشتن نگرش مثبت و علاقمندی تا به فعلیت رساندن این نگرش و علاقمندی فاصله‌ای تقریباً وسیع وجود دارد و یکسری عوامل بر آن تاثیر گذار هستند که باید بدست آمده و مورد کارشناسی قرار گیرند تا با بر طرف نمودن این موانع بتوان درصد بیشتری از نگرش‌های مثبت را به فعلیت در آورد.

فعال و از همه مهمتر فراهم کردن امکانات آموزشی در زمینه پژوهش و اختصاص بودجه ، همگی در تحقیق انجام شده به اثبات رسیده و نیازمند طراحی راه حلها مورد نیاز در زمینه هر کدام از عوامل است تا بر طرف شدن کاستی ها و نقص ها در این زمینه و همچنین به کار گیری اصول مدیریتی و آموزشی بهتر و صحیح تر بتوان بیش از پیش نگرش مثبت نسبت به پژوهش را به مراحل عمل نیز وارد ساخت و عملاً افراد مستعد و علاقمند به انجام امور تحقیقاتی نیز پردازند . با توجه به اینکه جامعه آماری بهترین محل را برای پژوهش سطح جامعه ذکر کرده اند این امر نشان دهنده اعتقاد دانشجویان به اهمیت انجام طرحهای تحقیقاتی در سطح جامعه می باشد که این امر با سیاستهای معاونت پژوهشی وزارتخاره بهداشت ، درمان و آموزش پژوهشی در مورد طرحهای HSR نیز همخوانی داشته و می تواند نیروی بالقوه ای را برای انجام اینگونه طرحها فراهم نماید . یکی دیگر از نتایج بدست آمده در این طرح ، نتایجی بود که در رابطه با کمیته تحقیقات دانشجویی و یکسری عوامل و توانایی ها ، بدست آمد که به قرار زیر است :

بین عضویت در کمیته تحقیقات دانشجویی و شرکت در طرحهای تحقیقاتی ( $P=0.000$ ) ، گذراندن کارگاه روش تحقیق ( $P=0.001$ ) ، توانایی استفاده از منابع و ذورنالهای خارجی ( $P=0.000$ ) ، میزان آشنایی به زبان انگلیسی ( $P=0.000$ ) و همچنین رشته تحصیلی ( $P=0.000$ ) رابطه معنی دار وجود داشت که با توجه به نتایج بدست آمده در این قسمت و اینکه یکی از اهداف کمیته تحقیقات دانشجویی ارتقای این توانایی ها است ، میتوان نتیجه گرفت که این کمیته در دستیابی به این اهداف موفق بوده و توانسته است سطح این توانایی ها را ارتقا دهد یا از طرف دیگر کسانی که این توانایی ها را داشته اند در این کمیته گرد هم آمده و فعالیت می نمایند که در هر صورت با توجه به نقش موثر این عوامل در به فلیت رسیدن نگرش مثبت نسبت به پژوهش و نقشی که کمیته تحقیقات دانشجویی نیز در این زمینه ایفا می نماید ، نیاز به تقویت هر چه بیشتر کمیته تحقیقات دانشجویی را مطرح می سازد .

در پایان باید ذکر کرد با توجه به اینکه نقش عواملی همچون اساتید ، کمیته تحقیقات دانشجویی ، وجود امکانات

تحقیق انجام شده در دانشگاه علوم پزشکی شیراز توسط مولا ونبیوی زاده همخوانی دارد بدین ترتیب که در آن تحقیق ۷۲٪ از جامعه آماری به فواید تحصیلی انجام تحقیقات اعتقد داشته اند ، که این موضوع می تواند نیاز به مکمل بودن پژوهش و آموزش را بیش از پیش واضح ساخته و نیاز به توجه بیشتر و بذل دقت بیشتر در زمینه ارتقا وضیعت پژوهش را مشخص می سازد .

از عوامل موثر دیگر در نگرش و به فعلیت در آوردن آن مساله تبلیغات و ایجاد جاذبه برای دانشجویان است که این امر را در یک بخش اساتید بر عهده دارند و در بخش دیگر نیز بر عهده مسؤولین دانشگاه و خصوصاً کمیته تحقیقات دانشجویی است . که در کل با توجه به نظر ۹۱/۵٪ جامعه آماری در زمینه نیاز به تبلیغات در طرح حاضر و همچنین آماری که در زمینه نقش اساتید مطرح شد ، می توان گفت که اساتید و کمیته تحقیقات دانشجویی در این میان می توانند بهترین وسیله برای انجام تبلیغات در زمینه پژوهش و جذب دانشجویان به این مقوله باشند و باید گام موثرتری را در این زمینه برداشته و دقت بیشتری مبذول دارند .

۶۵٪ از جامعه آماری معتقد بوده اند که مسؤولین دانشگاه به آموزش روش تحقیق به دانشجویان اهمیت نمی دهند که این مساله کاملاً با درصد پایین افرادیکه کارگاه روش تحقیق را گذرانده اند همخوانی دارد ، همچنین ۲۶/۲٪ از جامعه آماری معتقد بودند که مسؤولین دانشگاه امکانات انجام فعالیتهای تحقیقاتی را فراهم نکرده اند که این امر نیز به عنوان یک عامل موثر در عدم به فعلیت رسیدن مناسب نگرش مثبت نسبت به پژوهش مطرح است و نشان دهنده نیاز به توجه هر چه بیشتر مسؤولین دانشگاه به آموزش روش تحقیق و فراهم کردن امکانات فعالیتهای پژوهشی برای آنان است .

اگر جمع بندی در زمینه عوامل موثر در به فعلیت در آوردن نگرش مثبت نسبت به پژوهش یعنی مشارکت در طرح های تحقیقاتی به عمل آوریم باید ذکر کرد که نقش عواملی چون توانایی های مورد نیاز در کارهای تحقیقاتی (روش تحقیق ، مدلاین و ...) ، نقش اساتید به عنوان عامل مشوق و تبلیغی ، همچنین نقش کمیته تحقیقات دانشجویی به عنوان عامل تبلیغی و محل تجمع نیروهای علاقمند و

**منابع:**

- ۱- دکتر کوشان فرزانه، بررسی عملکرد اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی کردستان در حوزه های آموزشی-پژوهشی و خدمائی در سال تحصیلی ۱۳۷۶-۷۷.
- ۲- معاونت پژوهشی و بهداشتی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تحلیل وضعیت پژوهش و تحقیقات علوم پزشکی کشور دی ماه ۱۳۷۷.
- ۳- معاونت پژوهشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تحلیل وضعیت پژوهش و تحقیقات علوم پزشکی کشور به همراه عملیاتی نمودن سیاستهای استراتژیک تیر سال ۱۳۷۸.
- ۴- دکتر کربیعی یوسف، روانشناسی اجتماعی، چاپ چهارم، تیر ماه ۱۳۷۷.
- ۵- فلاین برگ اتو، ترجمه کاروان علی محمد، روانشناسی اجتماعی، چاپ هفتم، جلد ۲.
- ۶- مهاجری محمد سعید، محبوب نیا محمد، بررسی علل و عوامل مؤثر در عدم روی اوری دانشجویان به تحقیق و امور پژوهشی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بوشهر.
- ۷- مولا اشکان، نوی زاده علی، توکلی علیرضا، عوامل موثر در فعالیتهای تحقیقاتی دانشجویان محقق دانشکده پزشکی شیراز در سال ۱۳۷۸.
- ۸- علیزاده اردشیر، بررسی عوامل موثر بر علاوه‌مندی به تحقیق در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی سمنان ۱۳۷۶-۷۷.
- ۹- رزم کن علی، مولا اشکان، بررسی فاکتورهای دخیل در روند تحقیقات دانشجویی و تأثیر این عوامل بر نگرش دانشجویان پزشکی نسبت به این تحقیقات، شیراز تابستان ۱۳۷۹.

و نقش مسؤولین و کسب توانایی های لازم جهت مشارکت در امور پژوهشی در طرح حاضر به اثبات رسیده است، با برنامه ریزی صحیح توسط مسؤولین و معاونت های دانشگاه خصوصاً معاونت های پژوهشی و آموزشی در درجه اول باید اساتید دانشگاه را هر چه بیشتر در این زمینه فعال نموده و با برگزاری کلاسها و کارگاه های آموزشی، توانایی های لازم را جهت شرکت در فعالیت های پژوهشی ارتقا داد و از سمت دیگر با تقویت کمیته تحقیقات دانشجویی به عنوان جایگاه رسمی فعالیت های تحقیقاتی دانشجویی و با نوجوه به نفع مثبت بذست آمده برای این کمیته در تحقیق حاضر و همچنین با فراهم کردن امکانات لازم جهت انجام طرح های تحقیقاتی توسط مسؤولین در سطح دانشگاه، گام موثری را در حرکت بسوی به فعالیت رساندن نگرش مثبت موجود در میان دانشجویان نسبت به پژوهش، برداشت تا با این فعالیت بخشی قدم بزرگی در راه حرکت بسوی خود کفایی علمی و اقتصادی کشور برداشته شود.

**سیاستگذاری:**

اجام این مطالعه بدون همکاری و مساعدت بزرگوارانی که نامشان را مذکور می‌شویم ناممکن می‌نمود. از عنايت دوستانه، همکاری خالصانه و بذل وقت بی‌شایبه‌شان کمال سیاستگذاری را داریم.

**۱- همکاران اصلی محترم طرح:**

خانم‌ها: نازیلا درویشی، مژده بهرام‌رضابی

و آقای صباح حسنی

**۲- خانم‌ها و آقایان:**

آمنه قادری، آناهیتا قادری‌پوری، فاضل شریعتی، سردار محمدپور، مجید حیدری، داراب ظهری، فواد رحیمی، آرام خالدیان، مریم جامه‌شورانی، بیان ملکی، شهین محمدی، سپیده شیخ‌رشی، ریحانه یوسفی، مقصومه افشاری‌راد، پرسنل ناصری، پروین خسروپور، لیلا زاهدی، فاطمه مرتضی‌پور، شلیل صالحی، نسرین عبادی دوستان عزیزی که ما را در مرحله اجرایی طرح هماراهی نمودند.